

Naismurhien mittaaminen Suomessa

Naismurhat

Naismurhaa voidaan pitää kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa naisiin kohdistuvan väkivallan äärimmäisenä muotona ⁽¹⁾. Naismurhasta ei ole sovittu yhtenäistä määritelmää EU:n jäsenvaltioiden kesken eikä maailmanlaajuisesti. Yhtenäisen määritelmän puuttuminen haittaa naismurhien mittaamista, eikä niitä voida erottaa muista tavanomaisista henkirikostiedoista ⁽²⁾. Yleinen naismurhan määritelmä on naisen tai tytön tappaminen hänen sukupuolensa vuoksi. Naismurhia koskeva Yhdistyneiden kansakuntien Wienin julistus ⁽³⁾ oli ensimmäinen, jossa eriteltiin erityyppisiä naismurhia, mukaan lukien seuraavat:

- lähisuhdeväkivallan seurauksena tapahtuva naisten murhaaminen,
- naisten kiduttaminen ja naisvihamielinen tappaminen,
- naisten ja tyttöjen tappaminen kunnian vuoksi,
- naisten ja tyttöjen kohdennettu tappaminen aseellisen konfliktin yhteydessä,
- myötajäisiin liittyvä naisten tappaminen,
- naisten ja tyttöjen tappaminen heidän seksuaalisen suuntautumisensa ja sukupuoli-identiteettinsä vuoksi,
- alkuperäiskansoihin kuuluvien naisten ja tyttöjen tappaminen heidän sukupuolensa vuoksi,
- tyttölapsien tappaminen ja sukupuoleen perustuva sikiönlähdetyt,
- sukupuolielinten silpomiseen liittyvät kuolemat,
- noituudesta syyttäminen,
- muuntyyppiset naismurhat, jotka liittyvät jengeihin, järjestäytyneeseen rikollisuuteen, huume-kauppiaisiin, ihmiskauppaan ja pienaseiden leviämiseen.

Naismurhat Suomessa

Naismurhaa ei ole määritelty Suomen rikoslaisissa. Tämäntyyppiin rikokseen sovelletaan Suomen rikoslain muita säännöksiä. Naismurhatapausten määrittelylle olennaisia ovat muun muassa 21 luvun 1–3 § sekä 21 luvun 5–6 § yhdessä 8–9 §:n kanssa ⁽⁴⁾.

21 luku: 1 § – Tappo

(1) Joka tappaa toisen, on tuomittava taposta vankeuteen.

21 luku: 2 § – Murha

(1) Jos tappo tehdään 1) vakaasti harkiten, 2) erityisen raa'alla tai julmalla tavalla, 3) vakavaa yleistä vaaraa aiheuttaen tai 4) tappamalla virkamies hänen ollessaan virkansa puolesta ylläpitämässä järjestystä tai turvallisuutta taikka virkatoimen vuoksi ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtyjä on tuomittava murhasta vankeuteen elinkaudeksi.

21 luku: 3 § – Surma

(1) Jos tappo, huomioon ottaen rikoksen poikkeukselliset olosuhteet, rikoksentehtyjän vaikuttimet tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen lieventävien asianhaarojen vallitessa tehty, rikoksentehtyjä on tuomittava surmasta vankeuteen vähintään neljäksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

21 luku: 5 ja 6 § – Pahoinpitely ja törkeä pahoinpitely yhdessä 8 ja 9 §:n – kuolemantuottamus ja törkeä kuolemantuottamus kanssa

Joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan, on tuomittava pahoinpitelystä sakkoon tai vankeuteen enintään 10 vuodeksi.

Joka huolimattomuudellaan aiheuttaa toisen kuoleman, on tuomittava kuolemantuottamuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi vuodeksi.

Tietoa tutkimuksesta

Tiedonkeruujärjestelmät vaihtelevat huomattavasti EU:n jäsenvaltiosta toiseen, koska tietoja kerätään eri lähteistä. Jotta naismurhia koskevia hallinnollisia tietoja voidaan kerätä paremmin, EIGE on pyrkinyt laatimaan indikaattorit, joilla voidaan yhdenmukaistaa EU:n lainkäyttöalueiden tiedonkeruuprosessit.

EIGE on kerännyt tietoja eri sidosryhmiltä kyselyllä, joka on lähetetty virallisille tiedontoimittajille, ja verkkokyselyllä, johon kansalliset asiantuntijat ovat vastanneet. Lopullisena tavoitteena on laatia naismurhien luokittelujärjestelmä, jossa on yhteisesti sovitut muuttujat, joita kaikki EU:n jäsenvaltiot voivat käyttää.

Tiedonkeruumenetelmät

Koska naisiin kohdistuvasta väkivallasta ei ole riittävästi vertailukelpoista tietoa, EIGE kehitti 13 indikaattoria sekä yhtenäiset määritelmät lähisuhdeväkivallan, naismurhien ja raiskausten eri muodoille ⁽⁵⁾. Tietojen keräämis-, ilmoittamis- ja validointimenetelmiä koskeva yksityiskohtainen raportti ⁽⁶⁾ on julkaistu yhdessä yksityiskohtaisten maa kohtaisten metatietojen kanssa. Tässä tiedotteessa esitetyt tiedot viittaavat lähisuhdeväkivallan indikaattoriin 9: (vähintään 18-vuotiaiden) mieskumppanien tekemän lähisuhdenaismurhan uhriksi joutuneiden (vähintään 18-vuotiaiden) naisten osuus kaikista vähintään 18-vuotiaista henkirikoksen uhriksi joutuneista naisista. Tiedot ovat EIGEn sukupuoltilastojen tietokannassa (https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/browse/genvio/genvio_int).

(1) Tämä tiedote sisältää tiedot, jotka on kerätty ennen Yhdistyneen kuningaskunnan eroamista EU:sta, joten viittaus EU:n jäsenvaltioihin sisältää Yhdistyneen kuningaskunnan.

(2) Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE) (2017) *Glossary of definitions of rape, femicide and intimate partner violence*, EIGE, Vilna.

(3) YK:n talous- ja sosiaalineuvosto (2012), *Wienin julistus naismurhasta* YK, New York (https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/CCPCJ_Sessions/CCPCJ_22/_E-CN15-2013-NGO1/E-CN15-2013-NGO1_E.pdf).

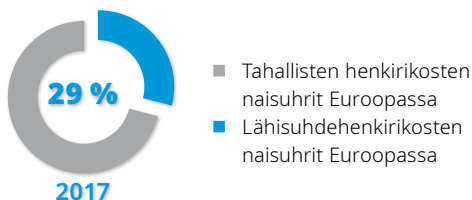
(4) Jos haluat lisätietoja, katso sukupuoltilastojen tietokannan indikaattori 9 (https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/genvio_int_adm_ipv__ipv_indic_9/metadata) ja Suomen rikoslaki (<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>).

(5) Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE) (2017), *Terminology and Indicators for Data Collection: Rape, femicide and intimate partner violence*, EIGE, Vilna.

(6) Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE) (2020), *Intimate Partner Violence: Data collection methodology*, EIGE, Vilna.

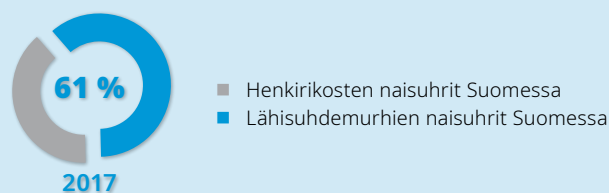
Lähisuhdenaismurhat Euroopassa

YK:n huumeiden ja rikollisuuden torjunnasta vastaava järjestö (UNODC) korostaa, että tilastollisesta näkökulmasta ja tilastoja varten laaditun kansainvälisen rikosluokituksen (ICCS) perusteella yleisin naismurhan muoto on kumppanin tai perheenjäsenen tekemä tahallinen henkirikos⁽⁷⁾. UNODC arvioi, että Euroopassa⁽⁸⁾ kumppani tappaa tahallisesti noin 29 prosenttia henkirikosten naisuhreista⁽⁹⁾.

Lähisuhdenaismurhat Suomessa

Tilastollisesta näkökulmasta Euroopan tasa-arvoinstituutin (EIGE) naismurhasta käyttämä määritelmä on "kumppanin tekemä naisen tappo ja naisen kuolema naista vahingoittavan käytännön seurauksena. Kumppaniksi luokitellaan entinen tai nykyinen puoliso tai kumppani riippumatta siitä, asuuko hän tai onko hän asunut samassa asuinpaikassa uhrin kanssa." Suomessa naismurhiin sovelletaan edellä mainittuja rikoslain pykälä. Henkirikosten seurantajärjestelmän tietojen mukaan vuonna 2017 Suomessa oli 23 naispuolista⁽¹⁰⁾ henkirikoksen⁽¹¹⁾ uhria, joista 61 prosenttia oli lähisuhdemurhien uhreja (n = 14)⁽¹²⁾.

Henkirikosten naisuhrit ja lähisuhdenaismurhien uhrit Suomessa

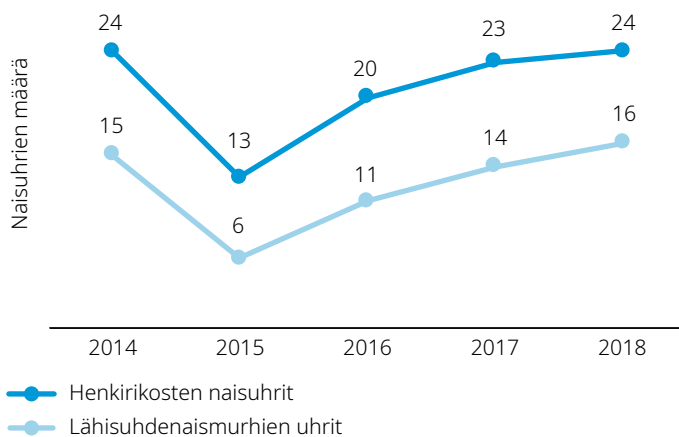
Kaaviossa 1 esitetyt hallinnolliset tiedot ovat peräisin Suomen henkirikollisuuden seurantajärjestelmästä. EIGE on kerännyt tiedot henkirikoksista ja lähisuhdenaismurhista vuosilta 2014–2018.

Kaavio 1 sisältää tiedot henkirikosten naisuhreista ja lähisuhdenaismurhien uhreista. Kummankin tyyppiset rikokset vähenivät yli 50 prosenttia vuosina 2014 ja 2015, mutta sen jälkeen suuntaus on ollut kasvava.

Uhrin ja tekijän välisen suhteen tyyppi

Suomen henkirikollisuuden seurantajärjestelmä kerää tiedot uhrin ja tekijän suhteesta seuraavan luokituksen mukaisesti: i) kumppani, ii) entinen kumppani, iii) perheenjäsen tai sukulainen, iv) vieras ihminen ja v) tuttava.

Kaavio 1: Henkirikosten naisuhrit ja lähisuhdenaismurhien uhrit Suomessa

Lähde: EIGEn sukupuoltilastojen tietokanta.

(7) YK:n huumeiden ja rikollisuuden torjunnasta vastaava järjestö (UNODC) (2019), *Global Study on Homicide – Gender-related killing of women and girls*, UNODC, Wien.

(8) UNODC:n tiedot sisältävät tiedot EU:n jäsenvaltioiden ulkopuolisilta Euroopan lainkäyttöalueilta. Käytettävissä ei ole EU:n jäsenvaltioita koskevaa arviota siitä, kuinka suuri osa henkirikosten naisuhreista oli lähisuhdemurhien naisuhreja.

(9) UNODC:n tiedoista raportoitaessa käytetään termiä "henkirikos" (homicide), sillä tätä termiä käytetään alkuperäisessä lähteessä (s. 17). Sukupuoleen perustuvaa motiivia ei kirjata, koska sille ei ole standardoitua määritelmää. Raportista käy kuitenkin selvästi ilmi, että tiedoissa on merkittävä osa sukupuoleen perustuvia naisten ja tyttöjen tappoja.

(10) Tässä käytetään termiä "naispuolinen", koska aina ei ole mahdollista eritellä tietoja uhrin iän mukaan, mikä tarkoittaa, että uhri on voinut olla nainen tai alle 18-vuotias tyttö.

(11) Tässä käytetään termiä "henkirikos", koska tahallisten henkirikosten sukupuoleen perustuvaa motiivia ei ole kirjattu ja siksi on mahdotonta luokitella kaikkia tappoja naismurhiksi.

(12) Tiedot ovat saatavilla osoitteessa https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/genvio_int_adm_ipv_ipv_indic_9/metadata

Naismurhia koskevien hallinnollisten tietojen kerääminen

Mitä hallinnolliset tiedot ovat? Hallinnollisia tietoja kerätään tallentamista, organisointia ja seurantaan varten ⁽¹³⁾. Naismurhia koskevia hallinnollisia tietoja saadaan eri laitoksilta, joita ovat rikosten tutkinnasta, syytteenpanosta, tekijöiden rankaisemisesta ja uhrien tukemisesta vastaavat laitokset eli **poliisi- ja oikeusalan** laitokset. Hallinnolliset tiedot voivat sisältää tietoja naismurhien yleisyydestä ja tyypeistä, uhrin ominaisuuksista, tekijästä sekä hänen ja uhrin suhteesta, rikoksen piirteistä ja motiivista sekä rikosprosessista.

Jotta päätöksentekijät voivat laatia tehokkaita toimintamalleja naismurhien torjumiseksi, heidän on ymmärrettävä asian luonne ja yleisyys. Naismurhia koskevien vertailukelpoisten hallinnollisten tietojen kerääminen kaikista jäsenvaltioista on keskeistä ymmärryksen lisäämiseksi ⁽¹⁴⁾. On erityisen tärkeää, että poliisi tai oikeuslaitos määrittää tapon motiivin ja että se sisällytetään standardoituihin tilastotietoihin. ICCS on standardoitu väline vertailukelpoisten hallinnollisten tietojen saami-

seksi. Siitä kuitenkin puuttuu sukupuoleen perustuvaa motiivia kuvaava muuttuja. Se tarkoittaa, että naismurhan käsitettä ei voida käyttää asianmukaisesti, mikä estää sellaisten tietojen keräämistä, joilla ilmiötä voisi kuvata hyvin. Naismurhia koskevien tietojen kerääminen lisäisi asian näkyvyyttä, mikä vahvistaisi poliittista tahtoa poistaa se. Naismurhia koskevien hallinnollisten tietojen avulla valtiot voivat myös seurata suuntauksia ajan mittaan ja arvioida toimenpiteiden tehokkuutta.

Mitä hallinnollisia tietoja naismurhista on saatavilla Suomessa?

Naismurhan määritelmä ja tietojen saatavuus	
Naismurhan määritelmä tilastollisia tarkoituksia varten	Ei ole
Naismurhia koskevien tietojen kerääminen	Kyllä, viralliset tiedot

Suomessa naismurhia koskevien tietojen keruusta ja analysoinnista vastaavat Tilastokeskus ⁽¹⁵⁾ ja henkikirikollisuuden seurantarjestelmä (Helsingin yliopisto) ⁽¹⁶⁾. Kun tässä tiedotteessa on

esitetty kyseisiltä laitoksilta saatuja tietoja, niissä on vastaavasti merkinnät (a) ja (b). Voi olla muitakin laitoksia tai tutkijoita, jotka keräävät ja analysoivat Suomessa tietoja naismurhista.

	Laitos ^(a) Tilastokeskus	Laitos ^(b) Henkikirikollisuuden seurantarjestelmä (Helsingin yliopisto)
Tiedonkeruun tyyppi	Virallinen	Virallinen
Tietolähteet	Poliisin rikostutkinnat	Poliisin rikostutkinnat
Parametrit, joilla tappo määritetään naismurhaksi	Jos uhri ja tekijä asuvat yhdessä, ovat naimisissa tai ovat olleet naimisissa tai avoliitossa tai jos heillä on yhteinen lapsi	Uhrin ja tekijän välinen suhde, motiivi ja muut olennaiset muuttujat ennen naismurhaa
Tiedonkeruun säännöllisyys	Vuosittain	Jatkuvasti
Tietojen saatavuus yleisölle	Tiedot julkisesti saatavilla	Tiedot eivät ole julkisesti saatavilla

EIGEn tiedonkeruun mukaisesti viralliset hallinnolliset tiedot henkiriikosten naisuhrien ja lähisuhdenaismurhien uhrien kokonaismääräs tä annetaan vuosilta 2014–2019 ^(a). Helsingin yliopis-

to on kuitenkin kerännyt tietoja naismurhista vuodesta 2002 lähtien ^(b). Saatavilla olevat viralliset tiedot osoittavat, että 22 naista joutui Suomessa henkiriikoksen uhriksi vuonna 2019 ^(a).

⁽¹³⁾ UN Women (2020), *A synthesis of evidence on the collection and use of administrative data on violence against women*, UN Women, New York.

⁽¹⁴⁾ On tärkeää huomata, että tietoja ja tilastoja on laadittava, kehitettävä ja levitettävä *Euroopan tilastoja koskevien käytännönsääntöjen periaatteiden mukaisesti*: Eurostat (2018), *Euroopan tilastoja koskevat käytännönsääntöt*, Euroopan unionin julkaisu- ja tiedustelu, Luxemburg (<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/8971242/KS-02-18-142-EN-N.pdf/e7f85f07-91db-4312-8118-f729c75878c7?t=1528447068000>).

⁽¹⁵⁾ https://www.stat.fi/til/rpk/2018/15/rpk_2018_15_2019-06-06_tie_001_fi.html ja https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_oik_optula/statfin_optula_pxt_001.px/

⁽¹⁶⁾ <https://www2.helsinki.fi/fi/kriminologian-ja-oikeuspolitiikan-instituutti/tutkimus/tutkimushankkeita/henkikirikollisuuden-seurantarjestelma>

Viralliset tiedot saatavilla
 Epävirallisia tietoja saatavilla
 Ei tietoja saatavilla

Tietojen saatavuus	2014 (a) (b)	2015 (a) (b)	2016 (a) (b)	2017 (a) (b)	2018 (a) (b)	2019 (a) (b)
Henkirikosten naisuhrit	●	●	●	●	●	●
Lähisuhdemurhien naisuhrit	●	●	●	●	●	●

Virallisissa lähteissä kerätään ja analysoidaan tiedot lähisuhde-naismurhista muttei muista naismurhien tyypeistä. Henkirikollisuuden seurantarjestelmä (Helsingin yliopisto) on osa European Homicide Monitoria (EHM), joka käynnistettiin vuonna 2009 ja joka kesti kolme vuotta vuoteen 2011 pilottihankkeena, jonka Alankomaat, Suomi ja Ruotsi toteuttivat EU:n rahoituksella. EHM rakentuu kolmelle pääperiaatteelle: i) yleinen hen-

kirikosten seuranta kaikenlaisista uhreista ja tapauksista, ii) kaikkien henkirikosten muotojen ja suuntausten erittely – tämä auttaa määrittämään, mistä henkirikosten alatyypeistä voidaan koota yleisiä malleja, kuten kansallisia eroja ja jopa ylikansallisia suuntauksia, ja iii) uusien maiden liittäminen EHM:ään ja koodausjärjestelmän hyväksyminen.

Naismurhien tyypit	
Lähisuhdenaismurha (a) (b)	●
Perheeseen liittyvä naismurha	○
Lapsen naismurha	○
Prostituutioon liittyvä naismurha	○
Ryöstöön liittyvä naismurha	○
Muut naismurhan tyypit	○

Uhrin ja tekijän piirteet	Uhuri	Tekijä
Ikä (a) (b)	●	●
Sukupuoli (a) (b)	●	●
Sukupuoli-identiteetti	○	○
Sukupuolinen suuntaus	○	○
Kansalaisuus (b)	○	○
Koulutus (b)	○	○
Ammatti (b)	○	○
Hakenut suojelumääräystä (a) (b)	●	-
Aktiivinen suojelumääräys (a) (b)	-	●
Sosioekonominen profiili	○	○
Rikoksenuusijan asema	-	●
Alkoholin/huumeiden väärinkäyttö	○	○
Uhrin ja tekijän suhde (a) (b)	●	●
Muu (b)	●	○
Palvelujen (turvakodin) käyttö, aiemmat valitukset, pelontunne jne.		

Naismurhan motiivi	Asiayhteyteen perustuvat muuttajat
Taustalla seksuaalista väkivaltaa	○ Muuttujia, jotka viittaavat sukupuoleen perustuvaan motiiviin (b) ●
Aiempi lähisuhdeväkivalta	● Naismurhan tutkinta
Tekijän suorittama aiempi häirintä ja/tai vainoaminen	○ Naismurhatapausten tutkintaprotokolla ○
Aiempi sukuelinten silpominen	○ Naismurhan analysointi
Aiemmat valitukset tai suojelutoimenpiteitä koskevat pyynnöt (b)	● Henkirikoksia/lähisuhdehenkirikoksia koskevat tutkimukset ○
Äskettäinen ero (b)	● Oikeustapausten analysointi (b) ●
Perheelle aiheutettu "häpeä" (b)	● Poliisin hallinnolliset tiedot (a) (b) ●
Myötäjäisiin liittyvät ongelmat	○ Kuolinsyytä koskevat hallinnolliset tiedot (b) ●
Kieltäytyminen järjestetystä avioliitosta	○ Mediatiedot ○
Tapetun naisen poliittinen rooli / feminismi / aktivismi	○ Muu ○
Taustalla prostituutiota/pornografiaa	○
Taustalla ihmiskauppaa	○
Kohdennettu naisen tappaminen aseellisessa konfliktissa	○
Seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteetti	○
Ruumiin silpominen	○
Muu (b)	●
Kosto, mielisairaus, mustasukkaisuus, kunniaan liittyvät syy	

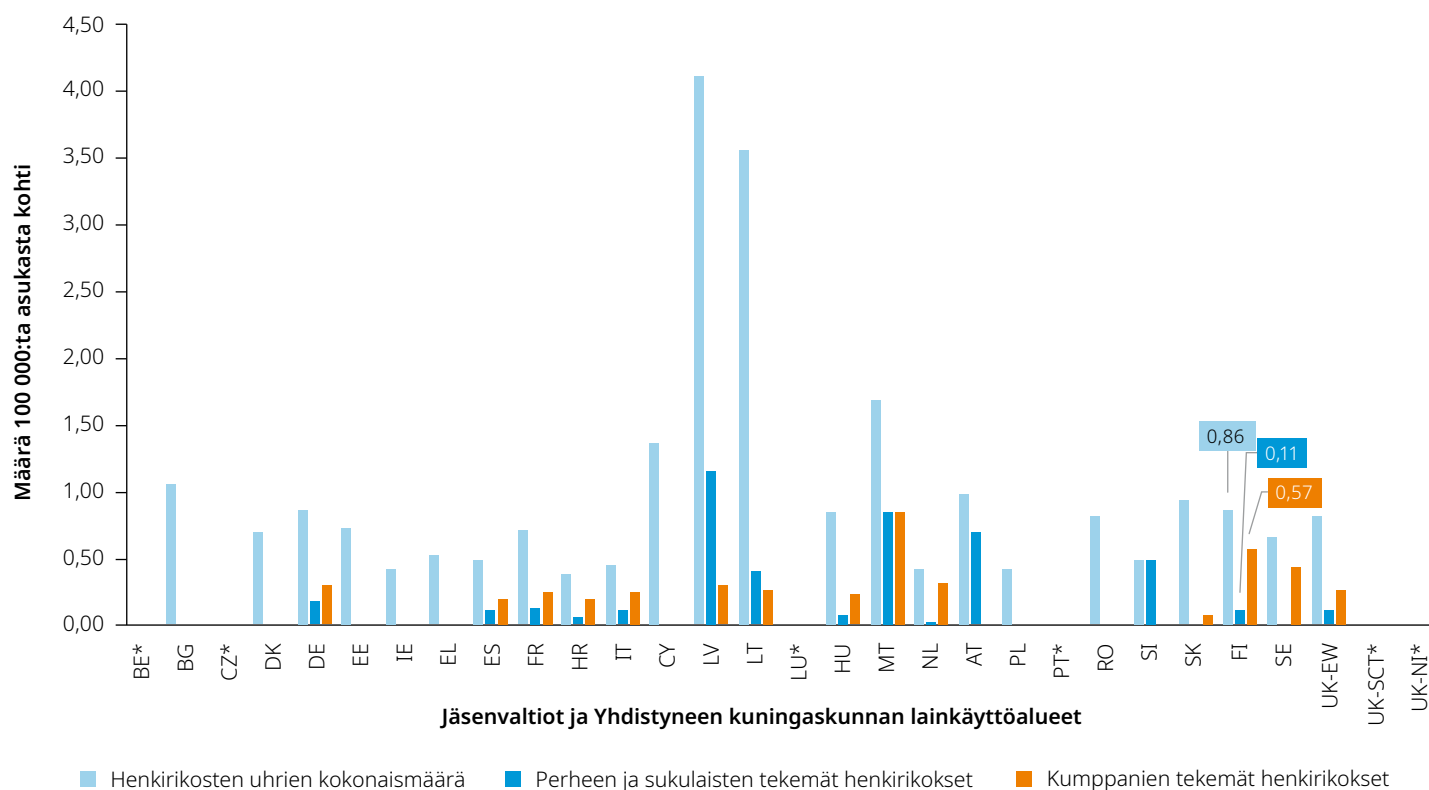
Huom: "-" ei sovelleta

Naisiin kohdistuneet murhat EU:n jäsenvaltioissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa (Eurostat)

EU:n tasolla Eurostat kerää ICCS:n perusteella tiedot naisiin kohdistuneista tahallisista henkirikoksista ja keskittyy lähisuhteeseen ja perheeseen liittyviin henkirikoksiin, jotka eritellään iän, sukupuolen ja uhrin ja tekijän suhteen mukaan. Kaaviossa 2 esitetyt Eurostatin tiedot osoittavat, että vuonna 2018 Suomessa 0,86 naista 100 000:ta asukasta kohti joutui henkirikoksen uhriksi. Luku on yhdeksänneksi suurin, kun otetaan

huomioon 24 jäsenmaata, joista tietoja oli saatavilla, ja Yhdistynyt kuningaskunta. Suomessa perheen ja sukulaisten tekemien henkirikosten naisuhrien määrä (0,11) on neljänneksi pienin yhdessä Espanjan kanssa (14 lainkäyttöalueesta) ja kumppanin tekemien tahallisten henkirikosten naisuhrien määrä (0,57) on toiseksi suurin (15 lainkäyttöalueesta).

Kaavio 2: Tahallisten henkirikosten naisuhrien määrä EU:n jäsenvaltioissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa (2018)

(*) Tietoja ei saatavilla.

Huomautus: UK-EW, Englanti ja Wales, Yhdistynyt kuningaskunta; UK-NI, Pohjois-Irlanti, Yhdistynyt kuningaskunta; UK-SCT, Skotlanti, Yhdistynyt kuningaskunta.

Lähde: Eurostat.

Tiedot

Eurostat julkaisee säännöllisesti tietoja rikoksista ja rikosoikeudesta. Poliisi kirjaa tiedot tahallisista henkirikoksista kussakin jäsenvaltiossa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Tätä tietokantaa käyttäen ei ole mahdollista kerätä tietoja henkirikoksen sukupuoleen perustuvasta motiivista, tekijän sukupuolesta tai tekijän iästä. Näin ollen ei ole mahdollista esittää tarkkoja

tietoja naismurhista. Vuoden 2008 jälkeiset luvut perustuvat Eurostatin ja UNODC:n yhteiseen tiedonkeruuseen. Tässä tietokannassa henkirikos luokitellaan ICCS:n mukaisesti.

Tiedot ovat saatavissa Eurostatin verkkosivustolla (<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>).

Keskeiset havainnot

- Suomessa ei ole oikeudellista määritelmää naismurhalle. Tekijä joutuu kuitenkin syytteeseen taposta, murhasta tai surmasta.
- Suomessa on kaksi merkittävää laitosta, jotka keräävät ja analysoivat tietoja naismurhien määrittämiseksi. Tietoja on saatavilla lähisuhdenaismurhista, perheeseen liittyvistä henkikiroksista ja muista henkirikosten tyypeistä.
- EIGE on kerännyt tietoja henkikiroksista ja lähisuhdenaismurhista vuosilta 2014–2018. Suomessa tietoja on kuitenkin saatavilla vuodesta 2002 lähtien. Saatavilla olevat tiedot sisältävät tietoja uhrin ja tekijän ominaisuuksista sekä motiivista.
- Henkirikollisuuden seurantajärjestelmä, jota ylläpitää Helsingin yliopiston kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, on esimerkki parhaasta käytännöstä ja osoittanut

mahdolliseksi sen, että korkealaatuisia tietoja voi saada ilman lainsäädäntöön tehtäviä muutoksia.

- Osa järjestelmän menestyksestä perustuu standardoidun sähköisen lomakkeen käyttöön tiedonkeruussa ja siihen, että tietojen toimittaminen on pakollista tutkinnasta vastaaville poliiseille.
- Henkirikollisuuden seurantajärjestelmää pidetään tarkimpana ja perusteellisimpana naismurhien tietolähteenä Suomessa. Siinä on uhriin perustuva arkkitehtuuri ja 90 muutujaa, kuten suhde, motiivit ja signaalit, joita on tarkasteltu tutkintojen aikana. Tilastokeskuksen keräämiä tietoja pidetään hyvänä esimerkkinä tiedonkeruusta, sillä uhria pidetään laskentayksikkönä. Rikoslain täysimääräinen kartoitus ICCS:n perusteella on jo tehty, ja uhrien ja tekijöiden ominaisuudet (sukupuoli ja ikä) on mukautettu EIGEn vaatimukseen.

Suosituksukset

Poliisin ja oikeusalan suorittama tarkkojen ja vertailukelpoisten tietojen kerääminen naismurhista kaikissa jäsenvaltioissa auttaa lisäämään tietämystä ja kehittämään toimia naismurhien ehkäisemiseksi⁽¹⁷⁾. Siksi on tärkeää

- kehittää naismurhan määritelmä tilastollista tiedonkeruuta varten, jotta voidaan tarkastella erityisiä olosuhteita, joissa naisia surmataaan,
- panna täytäntöön jatkuvan tiedonkeruun prosessi,
- järjestää kattava tiedonkeruu ja lisätä muuttujia, jotka ovat

tärkeitä naismurhien keskeisten näkökohtien havaitsemiseksi, esimerkiksi niiden, jotka kuvaavat murhan taustaa ja olosuhteita, sukupuoleen perustuvaa motiivia sekä uhrin ja tekijän ominaisuuksia, niin että tilastoja varten tapahtuva tiedonkeruu on järjestelmällistä ja yhdenmukaista,

- luoda ristiviittauksia uhria ja tekijää koskevien muuttujien välillä ja analysoida niitä risteävästi,
- varmistaa, että sukupuoliulottuvuudesta tehdään henkikiroksiedoissa näkyvä.

Tämä tiedote perustuu EIGEn tutkimuksesta "Advancing administrative data collection on intimate partner violence and gender-related killings of women" (2021) saatuihin tietoihin, ja sen on laatinut Alternative and Response Women's Association (UMAR). Lisätietoja osoitteessa <https://eige.europa.eu/gender-based-violence/femicide>.

⁽¹⁷⁾ Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE) (2018), *Recommendations to improve data collection on intimate partner violence by the police and justice sector – Finland*, EIGE, Vilna; Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE) (2017), *Recommendations for the EU to improve data collection on violence against women*, EIGE, Vilna; Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE) (2021), *EIGE's indicators on intimate partner violence, rape and femicide: Recommendations to improve data quality, availability and comparability*, EIGE, Vilna.

Euroopan tasa-arvoinstituutti

Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE) on EU:n tasa-arvoasioiden tietokeskus. EIGE tukee poliittisia päättäjiä ja kaikkia asiaan liittyviä elimiä niiden pyrkimyksissä naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteuttamiseen kaikkialla Euroopassa tarjoamalla heille erityisasiantuntemusta sekä vertailukelpoisia ja luotettavia tietoja sukupuolten tasa-arvosta Euroopassa.

© Euroopan tasa-arvoinstituutti, 2022

Jäljentäminen on sallittua, jos lähde mainitaan.

Euroopan tasa-arvoinstituutti
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
Liettua

Yhteystiedot

<http://eige.europa.eu/>
[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)
EIGE (@eige_eu) / Twitter
[youtube.com/user/eurogender](https://www.youtube.com/user/eurogender)
<https://www.linkedin.com/company/eige>
eige.sec@eige.europa.eu
+370 52157444

Euroopan unionin
julkaisufoorumi